

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE,
NAUKU, KULTURU I SPORT
Vijeće za obrazovanje odraslih

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA-DOBOJ CANTON
MINISTRY OF EDUCATION,
SCIENCE, CULTURE & SPORT
Vijeće za obrazovanje odraslih

PLAN OBRAZOVANJA ODRASLIH
ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
ZA 2018. GODINU

Maj, 2018. godine

Uvod

Pravo na učenje, prema Općoj deklaraciji o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda, jedno je od osnovnih ljudskih prava:

«Član 26.

Svako ima pravo na obrazovanje. Obrazovanje mora biti besplatno, barem na početnim i opštim stepenima. Osnovno obrazovanje mora biti obavezno. Tehničko i stručno obrazovanje mora biti dostupno svima; više obrazovanje treba biti pristupačno svima na osnovu sposobnosti.

Član 27.

Svako ima pravo učestvovati u kulturnom životu svoje zajednice, uživati u umjetnosti te učestvovati u naučnom razvoju i koristiti njegove prednosti.....

Član 29.

Svako ima obaveze prema zajednici u kojoj je jedino moguć nezavisan i potpun razvoj njegove osobnosti...»¹

Bosna i Hercegovina ima višedecenijsku tradiciju institucionalnog obrazovanja odraslih.

Nakon II. svjetskog rata ustanovljen je okvir, koji je sredinom pedesetih godina zaprimio sve karakteristike sistema i bio dio jedinstvenog obrazovnog sistema na lokalnom i državnom nivou (tada republičkom). Sve veće sredine, općine imale su radničke univerzitete, a osnovne i srednje škole su radile na opismenjavanju i omogućavanju sticanja kvalifikacija stanovništva za ulazak na tržište rada, jer je u tom periodu bio mali broj građana koji je završavao osnovnu, a pogotovo srednju školu i bilo je neophodno, zbog ubrzane industrijalizacije, ubrzano osigurati osposobljavanje velikog broja nekvalificirane radne snage za obavljanje određenih poslova.

Obrazovanje odraslih u Bosni i Hercegovini, pa i na području Zeničko-dobojskog kantona, postojalo je u kontinuitetu sve ove godine, ali je ekspanziju doživjelo 70-ih godina prošlog vijeka. Od devedesetih godina na ovamo formalnim obrazovanjem (završetak osnovne škole, sticanje srednjoškolskog obrazovanja, prekvalifikacija i dokvalifikacija) bavile su se osnovne i srednje škole i troškovi školovanja padali su na teret polaznika.

Ubrzan tehnološki razvoj, izmjenjive potrebe tržišta rada i globalizacija društva nameću sve izraženiju potrebu građana za cjeloživotnim učenjem, a obavezu društva da osiguraju uslove za cjeloživotno obrazovanje. U Bosni i Hercegovini skoro dvije decenije postoje naponi da se stvori zakonski okvir za obrazovanje odraslih, a što je jedna od obaveza koje su vlasti Bosne i Hercegovine definirale u članu 20. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj:18/03) kao obavezu nadležnih vlasti u entitetima, kantonima i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

Na nivou Bosne i Hercegovine su 2014. godine donesena dva važna dokumenta koji su smjernice za uređenje ove oblasti od strane nadležnih vlasti u entitetima, kantonima i Distriktu Brčko BiH. Naime, Vijeće ministara donijelo je Odluku o usvajanju Principa i standarda obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14) i Stratešku platformu razvoja obrazovanja odrasli u kontekstu cjeloživotnog učenja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/14). U skladu sa navedenom odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine :

„(1) Principi i standardi obrazovanja odraslih usvojeni ovom odlukom predstavljaju pravnu osnovu za djelovanje obrazovnih i drugih vlasti - odgovornih organa, institucija, organizacija i pojedinaca na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, kao okvir u kome iniciraju, provode i koordiniraju svoje aktivnosti u oblasti obrazovanja odraslih, u skladu sa utvrđenim nadležnostima.

(2) Principima i standardima obrazovanja odraslih se utvrđuju zajednički principi i standardi na kojima se temelje, razvijaju, implementiraju i koordiniraju politike i zakonodavstvo u vezi s obrazovanjem odraslih u cijeloj Bosni i Hercegovini, prati, procjenjuje i razmatra stanje u ovoj oblasti, te dogovaraju, predlažu i poduzimaju mjere za njegovo unapređenje.

¹ 1 Opća deklaracija o ljudskim pravima OUN, 1948.

(3) Osnovni principi i standardi definirani Principima i standardima obrazovanja odraslih slijede međunarodne i evropske principe i standarde u području obrazovanja odraslih, i uvažavaju specifičnosti ekonomskog, socijalnog i kulturološkog konteksta u Bosni i Hercegovini.“

Zakonska utemeljenost za donošenje plana obrazovanja odraslih Zeničko-dobojskog kantona sadržana je u članu 39. Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/14). Vijeće za obrazovanje odraslih, formirano rješenjem Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj: 02-38-1457/17 od 01.02.2017.godine, u skladu sa odredbama Zakona predlaže plan obrazovanja odraslih za period od jedne godine. Planom obrazovanja odraslih utvrđuju se:

- a) prioritetne obrazovne oblasti obrazovanja odraslih
- b) infrastrukturne djelatnosti potreba obrazovanja odraslih
- c) raspoređivanje programa obrazovanja odraslih na lokalne zajednice
- d) okvirni obim sredstava za obrazovanje odraslih
- e) programe i dinamiku njihovog ostvarivanja

Zakonom o obrazovanju odraslih stvoreni su preduslovi za ostvarenje principa cjeloživotnog učenja, te stvorena obaveza nadležnim vlastima da osiguraju organizacijske i finansijske pretpostavke da građani Zeničko-dobojskog kantona ostvare pravo na obrazovanje tokom cijelog života.

Plan obrazovanja odraslih za 2017.godinu je prvi plan obrazovanja odraslih donesen za područje Zeničko-dobojskog kantona. Ključne aktivnosti definirane navedenim planom odnosile su se na stvaranje pretpostavki za primjenu Zakona o obrazovanju odraslih (baze podataka o licima koja nemaju završenu osnovnu školu, izrada programa za obrazovanje odraslih, izrada finansijske procjene potrebnih sredstava za obrazovanje odraslih u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2018. godinu, analiza potreba tržišta rada, izrada standarda zanimanja, ...). U osvrtu na realizaciju ativnosti definiranih Planom može se istaći da su realizirane prioritetne aktivnosti koje se rezultirale uspostavljanjem mreže realizatora obrazovanja odraslih u skladu sa Zakonom (doregistracija i verificiranje osnovnih i srednjih škola i za obrazovanje odraslih, izrađeno i doneseno devet programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih, i program osnovnog obrazovanja odraslih). Za osnovno obrazovanje odraslih osigurana su finansijska sredstva u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 203.528,00 KM.

Kretanja na tržištu rada (nezaposlenost, zaposlenost, iskazane potrebe tržišta rada)

Budući da je jednu od osnovnih zadaća obrazovanja odraslih da bude brz odgovor na izmjenjive potrebe tržišta rada i osigura trajnu zapošljivost radno sposobnog stanovništva, za izradu plana obrazovanja odraslih bitni su podaci o stanju nezaposlenosti /zaposlenosti na području Zeničko-dobojskog kantona. U tom kontekstu prezentiraju se i dolje navedeni podaci.

U decembru 2017. godine na evidenciji Službe za zapošljavanje registrirano je ukupno 61801 nezaposlenih osoba od čega je 33972 žena ili 54,96%. Nezaposlena lica čine 16,96% ukupnog stanovništva Zeničko-dobojskog kantona i 20,33% radno sposobnog stanovništva.

Najbrojnija zanimanja nezaposlenih osoba na evidenciji Službe za zapošljavanje po stručnoj spremi za decembar 2017. godine

VSS	Ukupn o	Žena	VŠS	Ukupn o	Žena	SSS	Ukupn o	Žena	KV i VKV	Ukupn o	Žena
Pravnik	552	412	Ekonomista	103	60	Ekonomski tehničar	2505	2000	Prodavač	3560	3095
Ekonomista	459	308	Pravnik	41	31	Maturant gimnazije	2039	1438	Frizer	1910	1811
Mašinski inženjer	143	56	Učitelj predškolske djece	16	15	Mašinski tehničar	1174	464	Bravar	1523	50
Profesor engleskog jezika	127	97	Građevinski inženjer	15	10	Medicinska sestra	1024	764	Automehaničar	1180	11
Profesor bosanskog jezika	109	106	Mašinski inženjer	10	5	Tehničar za drvo	518	312	Kuhar	1133	889

Najbrojnija zanimanja osoba koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih osoba sa VSS i VŠS stručnom spremom su pravnici 552 osobe i ekonomisti 459 osoba. Kod osoba sa SSS stručnom spremom najbrojniji su ekonomski tehničari 2505 osoba i maturanti gimnazije 2039, a kod osoba sa KV i VKV dominiraju prodavači kojih je 3560.

Kvalifikaciona struktura osoba koje traže zaposlenje po Grad/općinama u Zeničko-dobojskom kantonu za decembar 2017. godine

BIRO	Ukupno	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA							
	Žene	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Breza	1735	135	13	630	6	4	543	25	379
	147	91	10	438	4	0	316	23	265
Doboj-Jug	757	29	0	163	3	2	286	18	253
	415	22	0	114	3	0	135	6	135
Kakanj	641	474	31	1421	11	42	2599	150	1721
	3518	322	25	899	10	2	1206	61	994
Maglaj	4350	160	10	677	0	14	1489	144	1856
	2661	105	7	464	0	1	715	62	1227
Olovo	1644	85	5	517	0	1	454	9	574
	898	54	4	277	0	0	205	1	358
Tešanj	6111	225	22	1099	7	37	2373	252	2097
	3031	171	12	717	7	7	1031	61	1030
Usora	709	16	3	119	0	7	305	15	243
	390	13	3	84	0	0	135	8	146
Vareš	1091	47	4	311	7	9	367	23	323
	584	27	2	189	7	0	147	5	207
Visoko	6738	414	42	1476	0	17	2762	48	1976
	3698	301	28	954	0	2	1352	28	1033
Zavidovići	7027	294	24	1782	0	17	2744	149	2020
	3477	177	13	1020	0	3	1114	50	1103
Zenica	20541	1327	135	5243	109	180	7414	712	5422
	11679	945	78	3326	102	33	3480	297	3414
Žepče	4657	148	14	1030	0	14	1803	239	1410
	2524	103	10	693	0	0	809	113	796
Ukupno	61801	3354	303	14459	141	344	23139	1784	18277
Žene	33972	2331	192	9175	131	45	10645	715	10738

U ukupnom broju nezaposlenih osoba 41599 ili 67,31% je stručnih, a 20202 ili 32,69% nestručnih. Među nezaposlenim osobama najviše je KV (23139 ili 37,43%) i NK radnika (18277 ili 29,57%), osoba sa SSS (14459 ili 23,40%), potom slijede osobe VSS (3354 ili 5,43%), PK radnici (1784 ili 2,89%), te VKV radnici (344 ili 0,56%), osobe VŠS (303 ili 0,49%) i osobe NSS (141 ili 0,23%).

Nezaposlene osobe po stepenu stručnog obrazovanja i godinama starosti

Godine starosti	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA							
	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PK	NK
15-18	0	0	25	0	0	516	0	374
19-20	2	0	1677	0	0	1189	9	389
21-24	444	0	2703	1	4	2409	38	712
25-27	967	7	1446	1	5	1749	42	604
28-30	840	10	1130	0	1	1953	36	636
31-35	703	54	1580	0	4	3358	64	1465
36-40	184	69	1242	11	9	2621	141	2375
41-45	56	35	1007	30	15	2388	158	3208
46-50	38	14	1014	20	18	2457	255	2743
51-55	48	39	1704	20	66	2444	366	5602
56-60	45	50	775	35	143	1525	433	2188
61-65	27	25	156	23	79	512	242	981
Ukupno	3354	303	14459	141	344	23139	1784	13277

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih je nepovoljna s obzirom da je 20061 osoba, odnosno 32,46 % sa kvalifikacijom NK i PK. U dobi od 25-30 godina nezaposleno je 1807 osoba sa završenom VSS, sa kvalifikacijom SSS od 21-35 godina, dakle mladi, 6859 osoba kao i 3649 stariji od 50 do 65 godina. Poseban problem predstavlja veliki broj KV nezaposlenih osoba dobne starosti od 31 do 40 godina, njih 5979 kao i 4901 dobne starosti od 46 do 55 godina. Nezaposlenih sa NK kvalifikacijom u dobnoj starosti od 36-55 godina je 13928 osoba.

Pregled nezaposlenih osoba bez radnog staža u odnosu na stručno obrazovanje za decembar 2017. godine

BIRO	Ukupn o	od toga žena	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA							
			VSS	V S	SSS	NS S	VK V	KV	PK V	NKV
Breza	658	509	58	0	258	3	0	166	5	168
Doboj- Jug	270	178	9	0	63	0	0	71	4	123
Kakanj	3258	2144	259	3	709	4	0	1141	43	1099
Maglaj	2145	1546	68	2	269	0	0	529	56	1221
Olovo	676	437	48	0	204	0	0	162	3	259
Tešanj	2033	1219	107	2	402	1	2	641	33	845
Usora	327	222	10	1	66	0	0	113	3	134
Vareš	365	270	22	0	124	0	0	88	6	125
Visoko	2314	1509	220	7	530	0	1	725	15	816
Zavido vići	3174	1952	162	1	831	0	1	988	48	1143
Zenica	9090	6027	557	20	2110	39	3	2664	272	3425
Žepče	1775	1144	70	0	410	0	0	557	24	714
UKUP NO	26085	17157	1590	36	5976	47	7	7845	512	10072

Prvi put traži zaposlenje 26.085 ili 42,21% nezaposlenih osoba. Najveći broj nezaposlenih osoba pripada populaciji od 51–55 godina starosti, što čini 11,79% nezaposlenih osoba.

Najveći broj osoba bez radnog staža u 2017. godini je sa kvalifikacijom NKV (10072), KV(7845), SSS (5976) i VSS (1590). Udio žena u broju nezaposlenih osoba bez radnog staža veći je u odnosu na muške osobe i iznosi 65,78%.

Prema podacima Porezne uprave broj zaposlenih u decembru 2017. godine je bio 84306 osoba.

Najveći broj zaposlenih je u prerađivačkoj djelatnosti, trgovini na veliko i trgovini na malo i koji u ukupnom broju zaposlenih učestvuju u procentu 31,65%. Također, visok procenat se odnosi i na djelatnost popravak motornih vozila koji u ukupnom broju zaposlenih učestvuju u procentu 13,24%.

Zeničko-dobojski kanton je nosilac razvoja privrede u Federaciji Bosne i Hercegovine s obzirom da su metalurgija i metaloprerađivačka industrija, proizvodnja energije, rudarstvo, šumarstvo i drvoprerađivačka industrija, građevinarstvo i prehrambena industrija najrazvijenije industrijske grane. Skoro 80 % ukupnih privrednih aktivnosti u oblasti proizvodnje i izvoza čine velika i srednja preduzeća.

Zeničko-dobojski kanton posjeduje značajne potencijale za razvoj malih i srednjih preduzeća koja mogu podržati djelatnost i razvoj velikih preduzeća kod obezbjeđenja sirovina, repromaterijala, rezervnih dijelova te korištenju finalnih proizvoda velikih preduzeća u svojoj proizvodnji. Mala i srednja preduzeća su najvažniji segment evropske privrede i ključni faktor integracija novih zemalja u privrednu strukturu Evropske unije. Ova preduzeća predstavljaju ključni izvor preduzetničkih vještina, inovacija i u najvećoj mjeri doprinose privrednoj i socijalnoj koheziji. Brže se prilagođavaju novim trendovima, nosioci su zapošljavanja, a pogotovo u uslovima recesije pokazala su se bolje nego velika preduzeća.

Mala i srednja preduzeća čine značajan segment privrede Zeničko-dobojskog kantona. Od ukupnog broja uposlenih u sektoru MSP-a uposleno je 65-70% uposlenika. Struktura MSP-a je nepovoljna, premalo je proizvodnih MSP-a, uvoz je veći od izvoza. S obzirom na potencijal, prirodne i radom stvorene resurse, otvara se realna šansa za razvitak novih MSP-a, a prioritarno proizvodnih MSP-a., što bi, ukoliko budu provodile koordinirane aktivnosti sektora rada i obrazovanja, trebalo dovesti do rasta zaposlenosti, odnosno smanjenja broja nezaposlenih.

U tom kontekstu, izuzetno su bitne i potrebne aktivnosti institucija iz sektora rada i zapošljavanja vezano za istraživanja potreba tržišta rada (procjena potreba za radnom snagom, procjena otpuštanja radnika, potrebe za zanimanjima, kvalifikacijama, znanjima i vještinama na tržištu rada). Rezultati analize ukupnih kretanja na tržištu rada mogu poslužiti za usklađivanje obrazovnih politika sa potrebama privrednog sektora, ali i kao smjernice za provođenje adekvatnih mjera za aktivnu politiku zapošljavanja. Također, bitnu ulogu mogu imati i aktivnosti Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona vezani za održavanje sajмова zapošljavanja kojim poslodavci iskazuju potrebu za radnom snagom, prikupljaju se podaci o potencijalnim i budućim zaposlenicima, obavljaju preliminarni razgovori ili dogovaranja o uslovima zapošljavanja. Posjetioci se upoznaju sa stanjem na tržištu radne snage i slično.

Tako na primjer, na Sajmu zapošljavanja održanom u Tešnju 2017. godine poslodavci su iskazali potrebe za 533 radnika, prvenstveno zanatske struke.

Polazeći od sadašnjeg stanja nezaposlenosti, kretanja na tržištu rada, kao i ukupnih karakteristika tržišta rada, potrebno je provoditi mjere i aktivnosti koje će doprinosti podizanju aktivnosti na tržištu rada, kao i mjere koje će stimulirati zapošljavanje i biti u funkciji povećanja ukupne zaposlenosti. Projekti zapošljavanja, kao dio mjera aktivne politike, biće usmjereni na podsticanje zapošljavanja pretežno u privredi i biće namijenjeni teže zapošljivim i dugoročno nezaposlenim licima koja aktivno traže zaposlenje. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice provodit će aktivne mjere zapošljavanja kroz različite oblike podrške u zapošljavanju, samozapošljavanju uključujući sufinansiranje stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije, dokvalifikacije i sl. te će se na taj način povećati šanse za zapošljavanje neuposlenih odnosno osiguranje radne snage prema potrebama poslodavaca.

Za uspješno provođenje mjera aktivne politike i programa zapošljavanja potrebno je sinergijsko djelovanje svih nivoa i sektora u oblasti privrede, zapošljavanja i obrazovanja, kao i mnogo više finansijskih sredstava od onih koja se u ovom momentu obezbjeđuju.

a) Prioritetne obrazovne oblasti obrazovanja odraslih

Imajući u vidu zakonom definisane obaveze Zeničko-dobojskog kantona vezano za finansiranje obrazovanja odraslih i provedbu Zakona o obrazovanju odraslih, kao prioritetne obrazovne oblasti nameću se:

- Osnovno obrazovanje odraslih za građane Zeničko-dobojskog kantona koji nemaju završenu osnovnu školu;

- Unapređenje znanja i kompetencija nezaposlenih lica, uključujući i omogućavanje završetka srednjoškolskog obrazovanja građanima Zeničko-dobojskog kantona koji imaju završenu samo osnovnu školu, odnosno omogućavanje uključjenja na tržište rada kroz programe osposobljavanja za manje složene poslove (sticanje prvog zanimanja);

- Drugi programi sticanja kvalifikacija, odnosno razvijanja kompetencija kroz različite programe osposobljavanja i usavršavanja za koja se ukaže hitna potreba kao rezultat privrednog i društvenog razvoja i koji su od općeg interesa za Zeničko-dobojski kanton jer nema takvih kadrova na tržištu rada. Time je osigurano zapošljavanje za polaznike programa na period duži od tri godine, uključujući i program andragoškog osposobljavanja uposlenika u ustanovama obrazovanja odraslih.

1. Naime, prema podacima Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona iz decembra 2017. godine, broj evidentiranih nezaposlenih osoba u Zeničko-dobojskom kantonu koji nemaju završenu osnovnu školu je 5.491. Od navedenog broja, njih 2102 nema završen neki od viših razreda osnovne škole (od VI razreda), a preostali broj se odnosi na niže razrede. Zbog ograničenih finansijskih sredstava, a da bi se smanjio broj potencijalnih polaznika, u ovoj godini bi bilo omogućeno građanima koji nemaju završene više razrede osnovne škole (od VI razreda) završetak osnovnog obrazovanja. Naravno, treba računati i na osobe iz ove kategorije koje nisu prijavljene na evidenciju Službe za zapošljavanje i putem javnog poziva omogućiti im da steknu osnovno obrazovanje.

2. U pripremama za izradu Plana obrazovanja odraslih pokušali su se dobiti podaci od jedinica lokalne samouprave (grada i općina) i reprezentativnih udruženja poslodavaca o njihovim projekcijama razvoja privrede, male privrede i obrta u kontekstu potreba za radnom snagom određenih kvalifikacija i kompetencija kako bi obrazovanje imalo što adekvatniji i brži odgovor na izmjenjive potrebe tržišta rada.

Od 12 jedinica lokalne samouprave na području Zeničko-dobojskog kantona, samo njih pet je dostavilo odgovor, a reprezentativna udruženja poslodavaca nisu dostavila tražene podatke.

Analizom dobivenih podataka može se doći do zaključka da je potražnja za radnom snagom na području Zeničko-dobojskog kantona izuzetno slaba. Ukupne iskazane potrebe za zapošljavanje su cca 300 lica. Poslodavci iskazuju interes za licima koja će obavljati poslove šivača/krojača/tekstilnog tehničara cca 135 lica, stolar/obrađivač završne obrade drveta cca 45, zavarivač/tehničar kontrole i mjerenja kvaliteta cca 50, operater na mašini za profiliranje limova cca 13 i radnik za manipulaciju na liniji za plastificiranje cca 20, tesar/skellar 5,

zidar/keramičar cca 5, te drugih zanimanja manji broj ili brojno neiskazano (rukovalac građevinskim mašinama, mašinski tehničar, građevinski tehničar, obučar, krznar, galanterista, mesoprerađivač, CNC operater). Upoređujući navedene podatke sa podacima o licima prijavljenim kod Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona i podacima o zvanjima i zanimanjima/kvalifikacijama koja se mogu steći u srednjim školama na području Zeničko-dobojskog kantona, dolazi se do sljedećih zaključaka:

- Zanimanja za koja poslodavci iskazuju značajnu potrebu:
  - o (krojač/šivač/tekstilni tehničar) zastupljena su u redovnom obrazovanju cca 170 učenika – konfektionar tekstila krojač/krojač u Maglaju, Tešnju, Zavidovićima i Zenici), a također, prema podacima Službe za zapošljavanje (decembar 2017. godine), nezaposlenih osoba sa ovim zanimanjima je: tekstilni tehničar – 371, krojač – KV 816 i krojač/šivač (PK) – 383;
  - o (stolar/obrađivač završne obrade drveta) zastupljeni su u redovnom obrazovanju cca 60 učenika – stolar u Tešnju i Zavidovićima, a prema podacima Službe za zapošljavanje, nezaposlenih osoba sa ovim zanimanjima je: stolar (PK) – 71 i tesar (PK) – 87. Obrada završne obrade drveta je radno mjesto/zanimanje u preduzeću i ne može se steći navedena kvalifikacija kroz obrazovni sistem;
  - o (zavarivač/tehničar kontrole i mjerenja kvaliteta) zastupljeni su u redovnom obrazovanju – zavarivač cca 270 učenika u Kaknju, Maglaju, Visokom, Tešnju, Zavidovićima i Zenici, a prema podacima službe za zapošljavanje, nezaposlenih osoba sa ovim zanimanjima je zavarivač KV-771 i VKV-13. Tehničar kontrole i mjerenja kvaliteta je radno mjesto/zanimanje u preduzeću i ne može se steći navedena kvalifikacija kroz obrazovni sistem;
  - o ostala zanimanja za koja su iskazali potrebe poslodavci, ili u manjem ili neiskazanom broju, također se, većinom mogu naći u redovnom obrazovanju i među nezaposlenim osobama, izuzev obučar, krznar, galanterista jer duži niz godina nisu upisivana zanimanja kožarske struke, izuzev u Tešnju. Međutim, prema podacima Službe za zapošljavanje, nezaposlenih lica sa ovim zanimanjima je: obučara 223 (u Visokom 141 i Tešnju 33), krznar 54 (u Visokom 48), galanterista 129 (u Visokom 69 i Tešnju 46), mesoprerađivač 23 (Visoko 10), a u Zenici 230 mesara
- Iako za pojedina zanimanja/radna mjesta prema iskazanim potrebama tržišta rada nema radne snage sa kvalifikacijama (zvanjima/zanimanjima) dobijenim kroz obrazovanje, na tržištu rada ima dosta nezaposlenih lica koja su stekla srodne kvalifikacije i stekli kompetencije koje zahtijevaju nova radna mjesta i mogu se brzo uključiti u proces rada.

Kad govorimo o (ne)usklađenosti obrazovanja sa potrebama tržišta rada, a da bi se dobila jasnija slika stanja „tržišta rada“, prezentiraju se ovi podaci. Naime, *na evidenciji Službe najveći broj prijavljenih nezaposlenih osoba visoke stručne spreme ima zanimanje pravnik. Potom slijede ekonomista, mašinski inženjer, profesor engleskog jezika i profesor razredne nastave. Među nezaposlenim osobama više stručne spreme najviše ih je po zanimanju ekonomista, pravnik, učitelj predškolske djece, građevinski inženjer i nastavnik razredne nastave. Najveći udio prijavljenih nezaposlenih osoba sa završenom srednjom stručnom spremom po zanimanju je ekonomski tehničar. Slijedi zanimanje maturant gimnazije, mašinski tehničar, medicinska sestra i tehničar za drvo. Sa nižom stručnom spremom najviše nezaposlenih osoba je po zanimanju daktilograf, operator za unos podataka i mašinski tehničar. Najveći broj visokokvalifikovanih nezaposlenih osoba po zanimanju su bravari, prodavači i automehaničari. Među kvalifikovanim nezaposlenim osobama najzastupljenije je zanimanje prodavač, frizer i bravar. Polukvalifikovane evidentirane nezaposlene osobe uglavnom su po zanimanju krojači, ljevači metala i zidari.*²

Stoga, potrebno je uraditi detaljnu analizu stvarnih potreba tržišta rada (potrebe trajnijeg zapošljavanja, potrebne kompetencije i kvalifikacije, dugotrajnije planiranje potrebne radne snage), dobivene podatke komparirati sa podacima Službe za zapošljavanje (kvalifikacije i kompetencije nezaposlenih, dužina čekanja na posao i slično) i podacima iz redovnog obrazovnog sistema o broju i dinamici pristizanja svršenika obrazovanja koji imaju određene profile kvalifikacija. Na bazi tih kompariranih podataka mogu se planirati, izrađivati i nuditi adekvatni programi obrazovanja odraslih koji će biti adekvatan/brži odgovor na potrebe tržišta rada. Obrazovanje odraslih nije, niti smije biti „sredstvo“ da se brzo dođe do kvalifikacija iza kojih ne stoje kompetencije, odnosno „nelojalna konkurencija“ redovnom obrazovanju na način da se kvalifikacije koje se stiču kroz redovno obrazovanje mogu steći i kroz „brže“ programe. U situaciji ovakvog stanja na tržištu rada kada imamo veliku ponudu radne snage različitih kvalifikacija i konstantne tvrdnje poslodavaca da obrazovanje ne odgovara na potrebe tržišta rada, a što prema prezentiranim podacima navedene tvrdnje dovodi u sumnju, usklađivanju obrazovanja sa potrebama tržišta rada trebalo bi pristupiti na drugačiji način, kroz čitav niz sinhroniziranih mjera:

² Statistički bilten Službe za zapošljavanje ZDK, 12/2017.

- u sektoru obrazovanja (veće ulaganje u materijalno-tehničke uslove rada u ustanovama obrazovanja – mašine, alati, repromaterijal, obuka nastavnika za korištenje savremenih mašina i aparata,...),
- u sektorima rada, zapošljavanja i privrede/male privrede/obrta (zapošljavanje lica sa završenim adekvatnim stepenom i profilom stručne spreme za određena zanimanja/radna mjesta, finansiranje ili sufinansiranje obuka zaposlenih nastalih kao rezultat tehnološkog napretka ili nezaposlenih zbog osiguranja potrebne radne snage, osiguranje boljih uslova rada i dugotrajnije zaposlenosti),
- kroz programe finansiranja različitih vrsta obuka u svrhu zapošljavanja od strane službi za zapošljavanje planirati/kreirati i realizirati u saradnji sa sektorom obrazovanja.

3. a) Zeničko-dobojski kanton je ušao u drugu deceniju primjene inkluzivnog obrazovanja u osnovnom i srednjem obrazovanju, odnosno prakse da se učenici sa posebni obrazovnim potrebama, odnosno sa preprekama u učenju i učešću (*motorička oštećenja, oštećenja vida ili sluha, teškoće u komunikaciji i socijalnim interakcijama povezane s poremećajima iz autističnog spektra, ponašanja koja značajno ometaju u funkcioniranju i ugrožavaju njihovu fizičku sigurnost i fizičku sigurnost drugih učenika, teškoće u intelektualnom funkcioniranju zbog kojih nisu u mogućnosti samostalno učestvovati u odgojno-obrazovnim aktivnostima u uvjetima koje osigurava redovna škola, ali mogu pratiti utvrđen primjereni program odgoja i obrazovanja, imaju kombinirane teškoće genetski uvjetovane, imaju zdravstvene teškoće te je potrebna dodatna pomoć da bi se spriječile ozljede opasne po zdravlje i život*) uključuju u redovne škole i redovnu nastavu. Naime, dok se još u prvoj polovici prošlog vijeka osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama smatralo bolesnim, nesposobnim te odvajalo u posebne ustanove, danas se vjeruje i djeluje u cilju njihove integracije i inkluzije u društvo u cilju njihovog samopoštovanja, osjećaja vrijednosti, ali i njihovog posebnog doprinosa društvu kao i svakog drugog čovjeka. Naime, nizom istraživanja i praktičnih iskustava spoznalo se da osobe s invaliditetom i učenici s teškoćama u razvoju u redovnoj školskoj sredini više napreduju kako u spektru svojih teškoća tako i razvijajući niz vještina koje ih osposobljavaju za samostalni život. Shvatilo se da i osobe s invaliditetom ne opisuje samo njihova teškoća/invaliditet, već da imaju i niz sposobnosti, vrijednosti koje mogu doprinijeti društvu u cjelini. Naglasak je na sposobnostima osobe koja će, nakon što društvo ukloni postojeće prepreke, ostvariti svoj potpuni razvoj. Kao i svakom drugom djetetu/učeniku pruža im se mogućnost školovanja u njihovoj primarnoj sredini, programima koji razvijaju njihove sposobnosti, stiču vještine i znanja potrebna za zapošljavanje, društvenu uključenost te time i doprinos društvu i potpuno uključivanje u život zajednice kojoj pripadaju. Dosadašnja praksa je pokazala da su za ostvarenje inkluzivnog obrazovanja potrebni određeni preduslovi, a jedan od bitnih je podrška učenicima s teškoćama u savladavanju barijera nastalih međudjelovanjem teškoće (djetetovog stanja) i okolinskih uvjeta i faktora. U tom smislu, kao vid podrške inkluzivnom obrazovanju planirano je angažiranje asistenata/pomoćnika u nastavi. Kako na tržištu rada nemamo lica sa potrebnim kvalifikacijama/kompetencijama koja bi obavljala navedeni posao, prioritetna je obaveza da se kroz donošenje i provedbu programa obrazovanja odraslih od posebnog interesa za Zeničko-dobojski kanton osposobi određen broj lica koji će obavljati poslove asistenta/pomoćnika u nastavi za naprijed navedene kategorije učenika.

3.b) Također, kako bi se stvorile organizacijske pretpostavke za realizaciju zakonske obaveze andragoškog osposobljavanja lica koja rade u obrazovanju odraslih, kao prioritet se nameće i donošenje programa „Osnovne andragoške obuke“ i „Curriculum globale – Andragoška obuka“ kao javno važećeg programa od posebnog interesa za Zeničko-dobojski kanton.

b) Infrastrukturne djelatnosti potreba obrazovanja odraslih

Za uspješno provođenje Zakona o obrazovanju odraslih i osiguranje kvalitetnog obrazovanja odraslih bitno je osigurati infrastrukturu, odnosno materijalno-tehničke i kadrovske uvjete za realizaciju. U nastavku je dat pregled osnovnih i srednjih škola koje su, pored osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja djece i mladih, registrirane i za obavljanje djelatnosti osnovnog, odnosno srednjoškolskog obrazovanja odraslih.

OSNOVNE ŠKOLE KOJE ĆE OBRAZOVATI ODRASLE

	ŠKOLA	OPĆINA
1.	OŠ „ALEKSA ŠANTIĆ“	ZENICA
2.	OŠ „ĆAMIL SIJARIĆ“	ZENICA
3.	OŠ „HASAN KIKIĆ“	ZENICA
4.	OŠ „MUSA ĆAZIM ĆATIĆ“	ZENICA
5	OŠ „SAFVET BEG BAŠAGIĆ“	BREZA

6.	OŠ „HAMDIJA KREŠEVLJAKOVIĆ“	KAKANJ
7.	OŠ „HASAN KIKIĆ“	OLOVO
8.	OŠ „VAREŠ“	VAREŠ
9.	OŠ „MAGLAJ“	MAGLAJ
10.	OŠ „REŠAD KADIĆ“	TEŠANJ
11.	OŠ „KULIN BAN“	VISOKO
12.	PRVA OSNOVNA ŠKOLA	ZAVIDOVIĆI

SREDNJE ŠKOLE REGISTRIRANE I ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH		
1.	MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „MEHMEDALIJA MAK DIZDAR“	BREZA
2.	MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA	KAKANJ
3.	MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA	MAGLAJ
4.	MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „MUSA ČAZIM ČATIĆ“	OLOVO
5.	SREDNJA TEHNIČKA ŠKOLA	TEŠANJ
6.	MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA	TEŠANJ
7.	MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „NORDBAT-2“	VAREŠ
8.	MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „HAZIM ŠABANOVIĆ“	VISOKO
9.	SREDNJA TEHNIČKA ŠKOLA	ZAVIDOVIĆI
10.	MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA	ZAVIDOVIĆI
11.	EKONOMSKA ŠKOLA	ZENICA
12.	MEDICINSKA ŠKOLA	ZENICA
13.	TEHNIČKA ŠKOLA	ZENICA
14.	SREDNJA MJEŠOVITA ŠKOLA „MLADOST“	ZENICA
15.	MJEŠOVITA SREDNJA INDUSTRIJSKA ŠKOLA	ZENICA
16.	MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA	ZENICA

Do dana izrade Plana obrazovanja odraslih za 2018. godinu, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona je donijelo programe za obrazovanje odraslih za sljedeća zanimanja/zvanja:

1. bravar
2. zavarivač³
3. vozač motornih vozila⁴
4. rukovalac građevinskih i pretovarnih mašina
5. tehničar drumskog saobraćaja⁵
6. medicinska sestra-tehničar
7. prehrambeni tehničar⁶

³ Ima i modularni program

⁴ Ima i modularni program

⁵ Ima i modularni program

⁶ Ima i modularni program

8. rudar u podzemnoj eksploataciji
9. ekonomski tehničar
10. metalostrugar
11. topilac
12. autoelektričar
13. rudarski tehničar
14. mašinski tehničar energetike
15. instalater centralnog grijanja
16. plinski i vodoinstalater
17. automehaničar
18. elektroinstalater
19. kuhar⁷
20. poljoprivredni tehničar⁸
21. poslovno-pravni tehničar⁹

Registracijom ustanova za obrazovanje odraslih i donošenjem programa za obrazovanje odraslih stvorene osnovne infrastrukturne pretpostavke za implementaciju Zakona. U narednom periodu potrebno je značajnije finansijsko ulaganje u opremanje ustanova, andragoško osposobljavanje kadrova i razvijanje novih programa za obrazovanje odraslih kao brz odgovor na izmjenjive potrebe tržišta rada i mobilnost radne snage.

c) Raspoređivanje programa obrazovanja odraslih na jedinice lokalne samouprave

Programi osnovnog obrazovanja odraslih realizirat će se u svim jedinicama lokalne samouprave (općinama i gradu Zenica) putem ovlaštenih ustanova za obrazovanje odraslih (najmanje jedna ustanova u svakoj lokalnoj zajednici). Programi srednjoškolskog obrazovanja odraslih realizirat će se u općinama/gradu Zeničko-dobojskog kantona u kojima postoji registrirana ustanova za obrazovanje odraslih kojoj je odobrena realizacija konkretnih programa za obrazovanje odraslih za konkretne formalne programe obrazovanja odraslih.

d) Okvirni obim sredstava za obrazovanje odraslih

Sadašnje investicije u obrazovanje odraslih su skromne i ne omogućavaju realizaciju po obimu i kvalitetu koji se očekuje te je, u tom smislu, u narednom periodu neophodno obezbijediti povećanje ukupnih ulaganja za ovu oblast.

U cilju uspostavljanja održivog sistema finansiranja obrazovanja odraslih, u početnom periodu, treba razmotriti mogućnosti za realokaciju eventualno potrebnih dodatnih sredstava, a kasnije mogućnosti za smanjenje poreskih obaveza poslodavcima i pojedincima koji ulažu u proces obrazovanja i učenja odraslih, usmjeravanje nadoknada po osnovu nezaposlenosti i otpremnina za tehnološke viškove u proces realizacije programa obuke i sl.

O ovom pitanju potrebno je raditi na obezbjeđenju podrške sa postojećim ili potencijalnim međunarodnim fondovima i institucijama, nevladinim organizacijama, koji mogu, uz učešće lokalne samouprave zajedno sa socijalnim partnerima, da budu značajna podrška svim nosiocima aktivnosti za finansiranje projekata i programa koji proističu iz ovog plana, a u skladu sa evropskim politikama obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja.

U ovom trenutku obezbjeđena su sredstva u Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2018. godinu u iznosima i po vrstama troškova kod slijedećih obrazovnih institucija:

I) OSNOVNE ŠKOLE KOJE ĆE BITI UKLJUČENE U PROCES

OBRAZOVANJA ODRASLIH – Dodatna sredstva na budžetskim pozicijama škola

R.BR.	KOD	ŠKOLA	OPĆINA
1	2202047	OŠ ALEKSA ŠANTIĆ	ZENICA
2	2202049	OŠ ĆAMIL SIJARIĆ	ZENICA
3	2202053	OŠ HASAN KIKIĆ	ZENICA

⁷ Ima i modularni program

⁸ Ima i modularni program

⁹ Ima i modularni program

4	2202059	OŠ MUSA ĆAZIM ĆATIĆ	ZENICA
5	2202003	OŠ SAFVET BEG BAŠAGIĆ	BREZA
6	2202008	OŠ HAMDJA KREŠEVLJAKOVIĆ	KAKANJ
7	2202017	OŠ HASAN KIKIĆ	OLOVO
8	2202029	OŠ VAREŠ	VAREŠ
9	2202015	OŠ „MAGLAJ“	MAGLAJ
10	2202028	OŠ REŠAD KADIĆ	TEŠANJ
11	2202033	OŠ KULIN BAN	VISOKO
12	2202042	PRVA OSNOVNA ŠKOLA	ZAVIDOVIĆI

II) POTREBNA SREDSTVA OBEZBJEĐENA U BUDŽETU NAPRIJED NAVEDENIM ŠKOLAMA

	Sub.	POZICIJA	Troškovi na godišnjem nivou (KM)
611100		Bruto plaće i naknade	11.165
611200		Naknade troškova zaposlenih	2.750
612100		Doprinosi poslodavca	1.175
		Ukupno bruto plaće i naknade	15.090
613100		Putni troškovi	0
613200		Izdaci za energiju	0
613300		Izdaci za komunalne usluge	0
613400		Nabavka materijala	570
613500		Izdaci za prevoz i gorivo	0
613600		Unajmljivanje imovine i opreme	0
613700		Izdaci za tekuće održavanje	550
613800		Izdaci osiguranja	0
613900	MBC 902	Ostale ugovorene usluge	750
		Ukupno materijal i usluge	1.870
		Ukupno troškovi po školi	16.960
		Sveukupno troškovi za 12 škola	203.520

f) Ministarstva koja su nadležna za obrazovanje odraslih

Imajući i vidu prirodu djelatnosti, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport je ključno za formalno obrazovanje odraslih u smislu donošenja programa za formalno obrazovanje odraslih, registracije ustanova ovlaštenih za obrazovanje odraslih, osiguranja kontinuiranog stručnog i andragoškog osposobljavanja kadrova u obrazovanju odraslih, osiguranje kvaliteta u ustanovama za obrazovanje odraslih i finansiranja osnovnog obrazovanja odraslih. Pored ovog ministarstva, značajna je i uloga Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice u kontekstu povezivanja obrazovanja sa tržištem rada, finansiranja programa obrazovanja odraslih potrebnih tržištu rada i kao mjera povećanja konkurentnosti dugotrajno nezaposlenih ili teško zapošljivih kategorija stanovništva na tržištu rada. Ovo ministarstvo ima i ključnu ulogu u izradi standarda zanimanja koji su osnova za izradu standarda kvalifikacija i nastavnih planova i programa. Također, Ministarstvo privrede, Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, Ministarstvo zdravlja kao i sva druga ministarstva značajno doprinose obrazovanju odraslih kroz izdvajanje finansijska sredstava za provođenje različitih vrsta neformalnih programa obrazovanja odraslih bitnih za sticanje kompetencija za obavljanje

različitih poslova iz oblasti za koje su nadležna ili opće informisanosti stanovništva (npr. vođenje preduzeća, malinaraska proizvodnja, različita predavanja vezana za prevenciju bolesti i slično).

Da bi se ova oblast unaprijedila neophodno je da se pristupi sistemskom planiranju, budžetskom pozicioniranju i označavanju sredstava namijenjenih za obrazovanje odraslih svakog od ovih ministarstava. Na taj način će se moći pratiti ulaganje u obrazovanje odraslih i planski određivati prioritete za finansiranje. Ilustracije radi, dajemo izdvajanja za obrazovanje odraslih u Republici Sloveniji, 2014. godine:

Republika Slovenija
Izdvajanja finasijskih sredstava za obrazovanje odrasli 2014. godine

Proračunski korisnici	(%)
Ministarstvo za obrazovanje, nauku i sport	18,4
Ministarstvo za rad, obitelj, socijalne poslove i jednake mogućnosti	38,6
Ministarstvo za poljoprivredu i okoliš	17,7
Ministarstvo za zdravlje	22,0
Ministarstvo za kulturu	3,2
Ministarstvo za unutarnje poslove	0,1
Ukupno	100,0

Republika Slovenija
Izdvajanja finasijskih sredstava za obrazovanje odrasli 2014. godine

Područja	(%)
Opće obrazovanje odraslih	31,5
Podizanje obrazovnog nivoa	5,1
Obrazovanje i osposobljavanje za potrebe tržišta rada	54,1
Djelatnosti	9,2
Ukupno	100,0

g) Programi i dinamika njihovog ostvarivanja

Naprijed navedeni programi obrazovanja odraslih (program osnovnog obrazovanja odraslih i programi srednjoškolskog obrazovanja odraslih) realizirat će se dinamikom koja je definirana Zakonom o obrazovanju odraslih. Verificirane ustanove za obrazovanje odraslih će u skladu sa Zakonom raspisati javni poziv za upis polaznika u programe i zavisno od zainteresiranosti građana, formirat će se grupe u skladu sa pedagoškim standardima i vršiti realizacija programa. Ne očekuju se značajnije poteškoće u realizaciji programa jer su osigurana finansijska sredstva za osnovno obrazovanje odraslih i osigurana fleksibilnost u pozicioniranju sredstava kod određenih budžetskih korisnika (škola). Izvjesne poteškoće su moguće kod realizacije programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih jer za te programe polaznici snose troškove, te s obzirom na tešku ekonomsku situaciju građana, ako se ne pronađu dodatni izvori finansiranja zbog potreba tržišta rada (poslodavci, fondovi, lokalne zajednice, ...), programi ne bi bili realizirani u obimu kako planiraju ustanove za obrazovanje odraslih.

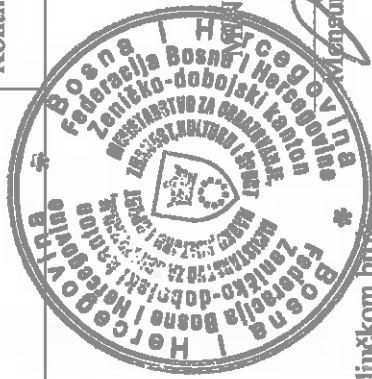
AKTIVNOSTI	CILJNA GRUPA	NOSIOCI AKTIVNOSTI I PARTNERSKE INSTITUCIJE	INDIKATORI	VREMENSKI OKVIR
Izrada i donošenje Programa za osnovno obrazovanje odraslih	Građani Zeničko-dobojskog kantona koji nemaju završenu osnovnu školu (od šestog razreda)	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport	Izrađen i donesen Program za osnovno obrazovanje odraslih	maj 2018. godine
Raspisan javni poziv za upis u Program za osnovno obrazovanje odraslih	Građani Zeničko-dobojskog kantona koji nemaju završenu osnovnu školu (od šestog razreda)	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport/ Ovlaštene ustanove za osnovno obrazovanje odraslih	Objavljen javni poziv u sredstvima javnog informisanja i na web stranici zdk.ba	juni/juli 2018. godine
Provođenje programa osnovnog obrazovanja odraslih	Građani Zeničko-dobojskog kantona koji nemaju završenu osnovnu školu (od šestog razreda)	Ovlaštene ustanove za osnovno obrazovanje odraslih	Realizacija programa u večerijim satima i vikendom	od septembra 2018. godine
Pokrenuta procedura za utvrđivanje posebnog interesa Zeničko-dobojskog kantona za donošenje programa obrazovanja odraslih za osposobljavanje za obavljanje poslova asistenta/pomoćnika u nastavi	Potencijalni asistenti u nastavi	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport	Izrađen i donesen program obrazovanja odraslih za osposobljavanje za obavljanje poslova asistenta/pomoćnika u nastavi	septembar 2018. godine
Pokrenuta procedura za utvrđivanje posebnog interesa Zeničko-dobojskog kantona za donošenje programa obrazovanja odraslih za andragoško osposobljavanje uposlenika u obrazovanju odraslih	Andragoški uposlenici	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport	Izrađen i donesen program obrazovanja odraslih za andragoško osposobljavanje uposlenika u obrazovanju odraslih	august 2018.

Realizacija programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih	Odrasle osobe bez završenog srednjoškolskog obrazovanja ili sa završenom srednjom školom koji putem prekvalifikacije/do kvalifikacije žele biti konkurentniji na tržištu rada	Ovlaštene ustanove za srednjoškolsko obrazovanje odraslih za konkretne programe	Raspisivanje javnog poziva za upis u programe srednjoškolskog obrazovanje odraslih i realizacija programa vikendom	juni/juli/septembar 2018. godine
Ažuriranje baze podataka o građanima Zeničko-dobojskog kantona koji nemaju završenu osnovnu školu	Odrasla lica	Služba za zapošljavanje Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona	Prikupljeni podaci o broju lica po općinama i školskim područjima	2018. godina Kontinuirano
Izrada programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih	Građani Poslodavci	Ovlaštene ustanove za srednjoškolsko obrazovanje odraslih /Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport	Broj izrađenih i odobrenih programa	2018. godina Kontinuirano
Analiza potreba tržišta rada za osiguranjem radne snage koja posjeduje potrebna znanja i vještine za obavljanje jednostavnijih poslova koji se mogu steći kroz programe osposobljavanja koji imaju samo završenu osnovnu školu.	Poslodavci	Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Organizatori obrazovanja odraslih Poslodavci Ministarstvo za obrazovanje, nauku kulturu i sport	<ul style="list-style-type: none"> • Utvrđene potrebe poslodavaca za radnom snagom za obavljanje jednostavnijih poslova • Izrađeni standardi zanimanja (radnih mjesta) koje mogu obavljati lica koja su prošla konkretan program osposobljavanja 	2018. godina Kontinuirano
Izrada finansijske procjene potrebnih sredstava za obrazovanje odraslih u Budžetu ZDK za 2019. godinu		Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Ministarstvo finansija Ostala ministarstva i budžetski korisnici	<ul style="list-style-type: none"> • U budžetskom zahtjevu za 2019. godinu predviđena budžetska izdvajanja za obrazovanje odraslih 	2018. godina

<p>Promovisanje obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja i realizacija promotivnih kampanja i sajмова namijenjenih podsticanju građana za aktivnu participaciju u programima obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja</p>	<p>Zaposleni i nezaposleni građani, javno mnijenje, predstavnici stručne javnosti Poslodavci</p>	<p>Ministarstvo za obrazovanje, nauku kulturu i sport Organizatori obrazovanja odraslih Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona Nevladin sektor Socijalni partneri</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Broj promotivnih aktivnosti realizovanih kroz različite manifestacije • Broj građana i predstavnika stručne javnosti uključeni u realizovane aktivnosti • Broj građana uključenih u programe obrazovanja odraslih. • Broj poslodavaca zainteresiranih za finansiranje/ sufinansiranje programa obrazovanja odraslih za svoje uposlenike 	<p>Kontinuirano</p>
<p>Stvaranje jedinstvene baze podataka o učešću građana u aktivnostima obrazovanja odraslih</p>		<p>Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona Zavod za statistiku Socijalni partneri</p>	<p>Baza podataka o broju građana uključenih u aktivnosti obrazovanja odraslih</p>	<p>2018. Kontinuirano</p>
<p>Analiza i istraživanje potreba tržišta rada Zeničko-dobojskog kantona</p>	<p>Nezaposlena lica Poslodavci</p>	<p>Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona Ministarstvo za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku Organizatori obrazovanja odraslih Udruženja poslodavaca Obrtnička komora Ministarstvo za obrazovanje, nauku kulturu i sport</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Broj uključenih poslodavaca i institucija • Broj deficitarnih zanimanja • Broj suficitarnih zanimanja • Broj uključenih upitanika i ispitanika • Vrste potrebnih programa za formalno/ neformalno obrazovanja 	<p>Kontinuirano</p>

Uspostavljanje Registra poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona kod kojih se može obavljati praktičan rad/praktična nastava u okviru programa obrazovanja odraslih	Poslodavci	Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona Obrtnička komora Zeničko-dobojskog kantona Udruženje poslodavaca Lokalne samouprave	Broj akreditovanih preduzeća za izvođenje praktične nastave	2018. godina Kontinuirano
Praćenje i evaluacija rada ustanova za obrazovanja odraslih	Ustanove za obrazovanje odraslih	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport	Broj izvještaja o praćenju i evaluacija ustanova	Kontinuirano
Izrada standarda zanimanja	Poslodavci	Privredna/Obrtnička komora, udruženje poslodavaca, ministarstva	Broj izrađenih standarda zanimanja	2018. godina Kontinuirano

Broj: 10-38-6546-1/18.
Zenica, 28.05.2018. godine

Na ovaj Plan obrazovanja odraslih za 2018. godinu, data je saglasnost Vlade Zeničko-dobojskog kantona, Zaključkom broj 02-38-9553/18., od 07.06. 2018. godine.

SEKRETAR VLADE ZE-DO KANTONA

Ingic